

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

**ZÁVEREČNÁ SPRÁVA CELOŠTÁTNEJ SÚŤAŽE
„POZNAJ SLOVENSKÚ REČ“
41. ROČNÍK – 2020/2021**

Bratislava 2021

41. ročník súťaže POZNAJ SLOVENSKÚ REČ
pre žiakov základných a stredných škôl s vyučovacím jazykom maďarským
ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

Úvod

Vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v základných a stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským má ústredné postavenie. Prehĺbenie záujmu žiakov o slovenský jazyk podporuje aj jazyková súťaž POZNAJ SLOVENSKÚ REČ, ktorej 41. ročník vyhlásilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej MŠVVaŠ SR) dňom 13. 11. 2020 (list č. 2020/18856:2-C1630) v súlade so Smernicou MŠ SR č. 23/2017 s účinnosťou od 1. júna 2017 na základe žiadosti Štátneho pedagogického ústavu (ďalej ŠPÚ) zo dňa 26. 10. 2020 (list č. ŠPÚ-300-430-1069/2020).

Charakteristika súťaže

Súťaž Poznaj slovenskú reč je jazykovou súťažou kategórie A pre základné a stredné školy. Je celoštátneho charakteru, má postupový charakter a končí sa celoštátnym kolom. Súťaž je jednou z foriem dobrovoľnej záujmovej činnosti žiakov, ktorá sa využíva ako dôležitý výchovno-vzdelávací prostriedok v procese skvalitňovania jazykovej pripravenosti žiakov základných a stredných škôl s vyučovacím jazykom maďarským. Realizuje sa každý školský rok pod gesciou Štátneho pedagogického ústavu (poverenie č. 2010-16906/38338:1-915 MŠVVaŠ SR zo dňa 18. 10. 2010) a je určená žiakom základných a stredných škôl s vyučovacím jazykom maďarským, resp. žiakom tried s vyučovacím jazykom maďarským v Slovenskej republike (základné školy, stredné školy: gymnáziá, stredné odborné školy).

Účasť v súťaži je dobrovoľná a individuálna. V školskom roku 2020/2021 sa súťaž riadila aktualizovaným Organizačným poriadkom (ďalej len OP) č. 2017-12374/39423:2-10IO s účinnosťou od 1. 1. 2018. Obsahová náplň súťaže vyplýva z cieľov súťaže, ako aj z cieľov obsiahnutých v platných pedagogických dokumentoch.

Poslanie a ciele súťaže

Poslaním súťaže Poznaj slovenskú reč je prispieť k vyhľadávaniu talentovaných a nadaných žiakov, podporiť rozvoj ich talentu a pomáhať pri prezentácii ich schopností, rozvíjať ich tvorivé odborné-teoretické vedomosti a schopnosti, vyvolať ich systematický záujem o slovenský jazyk, vytvárať trvalý kladný vzťah k vyučovaciemu predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra, viesť ich k samostatnej tvorivej činnosti, upevňovať ich záujem o sebazvedľávanie. Súťaž umožňuje pedagógom využívať získané poznatky v skvalitnení výchovno-vzdelávacieho procesu. Poslaním súťaže je podporiť aj používanie spisovného jazyka, resp. používanie jazyka v rámci estetických činností.

Súťaž nadväzuje na vzdelávanie v základných a stredných školách s vyučovacím maďarským, ktorej obsahová náplň pre jednotlivé kategórie súťaže vyplýva z cieľov súťaže a z platných pedagogických dokumentov pre vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra.

Cieľom súťaže je rozvíjať sociálne, komunikačné, osobné, sociálne a občianske kľúčové kompetencie žiakov, vhodnou motiváciou vytvoriť a pestovať ich pozitívne postoje k slovenskému jazyku. Špecifickým cieľom súťaže je prehĺbiť záujem žiakov o slovenský jazyk, hlavne o jeho aktívne používanie, ktorý je jedným z podmienok úspešného uplatnenia sa v ďalšom štúdiu a neskôr aj v zamestnaní, pestovať a posilniť kladný vzťah k slovenskej kultúre, k histórii slovenského národa, k učeniu sa štátneho jazyka, pestovať a posilniť

toleranciu k slovenskému národu, upozorniť žiakov na odlišnosti a rovnosti v jazyku, rozvíjať ich kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba a nadobudnúť sebavedomie pri vystupovaní na verejnosti, rozvíjať ich komunikačné schopnosti a návyky, aby žiaci získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách.

Štruktúra súťaže

Súťaž sa člení na štyri kategórie:

1. kategória: žiaci 3. a 4. ročníka základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej ZŠ s VJM);
2. kategória: žiaci 8. a 9. ročníka ZŠ s VJM a 3. a 4. ročníka gymnázia s osemročným vzdelávacím programom s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej OGY s VJM);
3. kategória: žiaci 6. a 7. ročníka OGY a 2. a 3. ročníka gymnázií so štvorročným vzdelávacím programom (ďalej G s VJM) a stredných odborných škôl (ďalej SOŠ s VJM) vo štvorročnom vzdelávacom programe;
4. kategória: žiaci 1. až 3. ročníka v trojročnom vzdelávacom programe odboru vzdelávania v strednej odbornej škole s VJM.

Súťažiaci postupne absolvujú postupové súťažné kolá (školské, okresné a krajské), z ktorých sa dostanú do celoštátneho kola len najlepší – prví traja z krajských kôl.

Obsahová náplň súťaže

Súťaž v 1. kategórii pozostáva z prednesu jednej riekanky alebo vyčítanky a jednej básničky vyžrebovanej zo zoznamu 8 riekaniek alebo vyčítaniek a 16 básničiek, z reprodukcie vypočutého textu, z čítania krátkeho textu po príprave a zo súvislého rozprávania na danú tému pomocou osnovy vo forme otázok. V 2. kategórii pozostáva z reprodukcie vypočutého textu, z čítania krátkeho textu po príprave, zo samostatnej tvorby stručného súvislého textu z daných slov a jeho ústneho prednesu a zo súvislého rozprávania na danú tému bez použitia osnovy. V 3. kategórii pozostáva z reprodukcie vypočutého populárno-náučného textu, zo samostatnej tvorby textu úvahového charakteru a jeho ústneho prednesu a zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu. Vo 4. kategórii pozostáva z interpretácie vypočutého textu, zo samostatnej tvorby textu opisného charakteru a jeho ústneho prednesu a zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu.

Hodnotenie výkonov súťažiacich

Výkon súťažiacich sa v školských a okresných kolách hodnotil podľa Obsahovej náplne súťaže POZNAJ SLOVENSKÚ REČ záväznej pre všetky postupové kolá a kategórie pre školský rok 2019/2020. Celkový výkon súťažiacich sa hodnotí naďalej vo všetkých kategóriách bodovou hodnotou, na základe ktorej sa súťažiaci zaraďujú do jedného pásma (zlaté, strieborné alebo bronzové).

Metodické riadenie súťaže

Po odbornej stránke súťaž riadia odborné komisie príslušných úrovní v súlade s organizačným poriadkom súťaže (Čl. 5, body 7., 8., 9., 10., 11. a 12.). Členmi odborných komisií sú zástupcovia škôl, odborov školstva OÚ, priamo riadených organizácií ministerstva, sekcie regionálneho školstva ministerstva, vedeckých inštitúcií, profesijných a občianskych združení aktívnych v oblasti vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry.

Celoštátna odborná komisia

Súťaž riadi celoštátna odborná komisia, ktorú menuje MŠVVaŠ SR a v ktorej je zastúpený gestor a okresný úrad, zodpovedný za organizáciu celoštátneho kola, resp. sú zastúpené všetky kraje, v ktorých sa realizujú nižšie postupové kolá súťaže. V školskom roku 2019/2020 pracovala celoštátna odborná komisia menovaná v marci 2019 generálnou riaditeľkou Sekcie národnostného a inkluzívneho vzdelávania MŠVVaŠ SR na päťročné funkčné obdobie (menovanie č. 2019/9398:8-C1620 zo dňa 25. 03. 2019) v zložení:

predseda: PaedDr. Anita Halászová, Štátny pedagogický ústav Bratislava,

členovia:

Mgr. Andrea Döményová, Štátny pedagogický ústav Bratislava,

za Bratislavský kraj Mgr. Zuzana Kontárová, Spojená škola s VJM Senec,

za Trnavský kraj Mgr. Silvia Patassy, ZŠ Zoltána Kodálya s VJM Dunajská Streda,

za Nitriansky kraj Mgr. Monika Hamarová, ZŠ a MŠ Pétera Pázmánya s VJM Šaľa,

za Banskobystrický kraj PaedDr. Katarína Pivníková, Reformované gymnázium Mihálya Tompu s VJM Rimavská Sobota,

za Košický kraj Mgr. Jana Košútová, SPŠ strojnica Košice.

Metodickým riadením postupových kôl súťaže sú poverené odbory školstva okresných úradov v sídlach krajov. Celoštátne kolo súťaže metodicky a obsahovo riadi gestor súťaže, Štátny pedagogický ústav na základe poverenia č. 2010-16906/38338:1-915 MŠVVaŠ SR zo dňa 18. 10. 2010.

Realizácia súťaže v školskom roku 2020/2021

Štátny pedagogický ústav, gestor súťaže Poznaj slovenskú reč, vydal dňa 17. 12. 2020 usmernenie k organizácii dištančnej formy školského kola súťaže v školskom roku 2020/2021 v zmysle platných protipandemických opatrení a v zmysle platného Organizačného poriadku súťaže č. 2017-12374/39423:2-10IO s účinnosťou od 1. 1. 2018. Usmernenie sa týkalo všetkých súťažných kategórií súťaže.

V školskom roku 2020/2021 sa postupové kolá súťaže uskutočnili v zmysle Čl. 6 nového organizačného poriadku č. 2017-12674/39423:2-10IO. V sídle kraja sa mali realizovať školské kolá do 10. februára 2021 a okresné kolá do 10. marca 2021.

Mnohé základné a stredné školy stihli zrealizovať školské kolo ešte pred zimnými prázdninami, vo väčšine prípadov dištančnou formou.

Vzhľadom na pretrvávajúcu nepriaznivú pandemickú situáciu a na základe podnetov od organizátorov nižších postupových kôl súťaží, resp. od pedagogických zamestnancov pripravujúcich žiakov na súťaže, sa dňa 10. 2. 2021 obrátila predsedníčka Celoštátnej odbornej komisie na členov Celoštátnej odbornej komisie, aby prostredníctvom rozhodovacieho konania per rollam vyjadrili stanovisko k návrhu o zrušení realizácie všetkých postupových kôl súťaže Poznaj slovenskú reč v školskom roku 2020/2021. O rozhodovacom konaní per rollam bola vypracovaná zápisnica, ku ktorej sú priložené vyjadrenia členov Celoštátnej odbornej komisie súťaže Poznaj slovenskú reč. Návrh o zrušení súťaže Poznaj slovenskú reč na školský rok 2020/2021 (list č. ŠPÚ-410-475-798/2021 zo dňa 16. 2. 2021) spolu so zápisnicou a s informáciou o stanovisku celoštátnej odbornej komisie bol poslaný MŠVVaŠ SR, ktoré rozhodlo o zrušení súťaže listom č. 2021/11399:2-C1630 zo dňa 5. 3. 2021. O rozhodnutí MŠVVaŠ SR boli informovaní aj okresné úrady v sídle krajov, ktoré sú organizátori postupových kôl a celoštátneho kola súťaže (mail zo dňa 10. 3. 2021).

Zverejnenie dokumentov súťaže

Dokumenty súťaže Poznaj slovenskú reč a formuláre k správe a vyhodnoteniu jednotlivých postupových kôl sa nachádzajú na webovom sídle Štátneho pedagogického ústavu (<http://www.statpedu.sk/sk/sutaze/poznaj-slovensku-rec/>).

Záverečná správa za 41. ročník súťaže Poznaj slovenskú reč bude zverejnená na webovom sídle Štátneho pedagogického ústavu ([Poznaj slovenskú reč - ŠPÚ \(statpedu.sk\)](http://www.statpedu.sk)).

Odporúčania Celoštátnej odbornej komisie súťaže Poznaj slovenskú reč

1. Na ďalšom zasadnutí celoštátnej odbornej komisie prerokovať pripomienky pedagógov k obsahovej náplni jednotlivých kategórií, pripraviť návrh realizácie súťaže prezenčnou, dištančnou aj kombinovanou formou.
2. Organizovať odborný seminár pre organizátorov, odborné komisie a porotcov postupových kôl a kategórií súťaže.
3. Vypracovať usmernenie k vypracovaniu súťažných úloh.
4. Uvažovať o možnosti centrálného vypracovania súťažných úloh aj pre nižšie postupové kolá.
5. V spolupráci s odborními školstva okresných úradov v sídlach krajov účinnejšie informovať školy o zmenách v súťaži.
6. Monitorovať dôkladné dodržiavanie organizačného poriadku a obsahovej náplne súťaže v postupových kolách.
7. Delegovať členov celoštátnej odbornej komisie do odborných porôt na okresné a krajské postupové kolá súťaže Poznaj slovenskú reč.
8. Prehodnotiť nízku účasť základných škôl s ročníkmi 1 – 4 a žiakov učebných odborov stredných odborných škôl resp. lepšie propagovať súťaž v týchto školách okresnými úradmi v sídlach krajov.
9. Prehodnotiť stagnujúcu účasť žiakov gymnázií a stredných odborných škôl, resp. lepšie propagovať súťaž v týchto školách okresnými úradmi v sídlach krajov.
10. Zosúladiť termíny postupových kôl súťaže v jednotlivých okresoch a krajoch.
11. Zosúladiť termíny postupových kôl súťaže s národnými meraniami.
12. Uvažovať o realizovaní celoštátneho kola súťaže v skoršom termíne.
13. Zosúladiť termín celoštátneho kola súťaže s ostatnými súťažami na národnej úrovni.
14. Pokračovať v propagácii súťaže v printových a elektronických médiách.

Bratislava 25. júna 2021

PaedDr. Anita Halászová
predseda Celoštátnej odbornej komisie
súťaže Poznaj slovenskú reč
Štátny pedagogický ústav